

Proudy a jak na ně

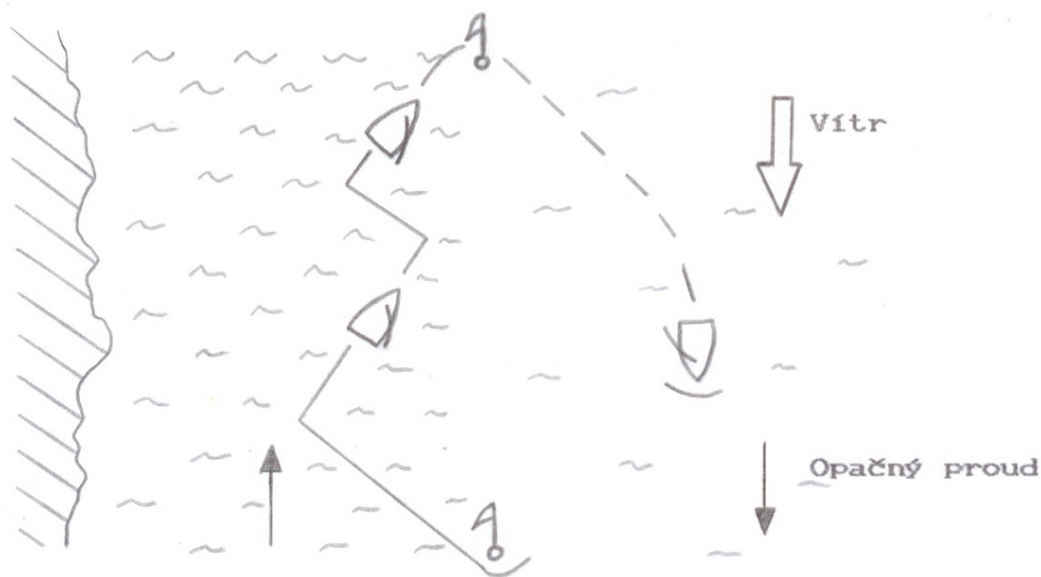
Na našich vodách se proudy objevují jen zřídka. Mohou vznikat například mísením teplé horní vody se studenou spodní vodou na velkých plochách či zátokách. Na řekách a říčních nádržích je proud samozřejmostí.

Na moři vznikají proudy z mnoha příčin. Příliv, odliv, teplotní změny, ústí řeky, mořský proud....

Proud funguje tak, jako když se vám pod lodí začne hejbat zeměkoule, ale pozor – bójky se nehýbou – teče jenom voda!!! Pokud jde na stoupačku proud „pod ploutev“, je to v pohodě, naopak je to zle – shazuje vás to dolů. Na raum je to podobné – pokud jde proud z návětrí, můžete mít problém vystoupat se spinakrem na bójku a potom je třeba jet tak ostře, jak to jen jde. Horší je pokud jde na raum proud zdola a vy pouhým odpadnutím nejste schopni se dostat k bójce – v takových případech je včas nasazený „dolní hák“ moc dobrá věc.

Nepříjemný je proud z návětrí při dojezdu k návětrné bójce. Lay-line v tu chvíli není dána optikou, ale musíte brát v potaz ještě ten proud. V takové situaci **nesmíte** otočit z pravoboku pod skupinu lodí s levobokem a doufat, že se na tu bójku dostanete. Zkusil jsem to právě v Nieuwportu a neptejte se Broka, jak to dopadlo.

Stejně jako u větru je možné určit sílu a směr proudu. Základní informace o proudech nám poskytnou tabulky a mapy. Musíte však mapy porovnat se skutečností. Jestliže jde proud proti větru, jsou vlny ostré a krátké. Jde-li proud s větrem, jsou vlny oblé a dlouhé. Někdy objevíte na vodě ostrou hranici mezi vlnami. Může to znamenat rozhraní mezi opačnými proudy. Proto pozorně sledujte vodu (**obr.1**).

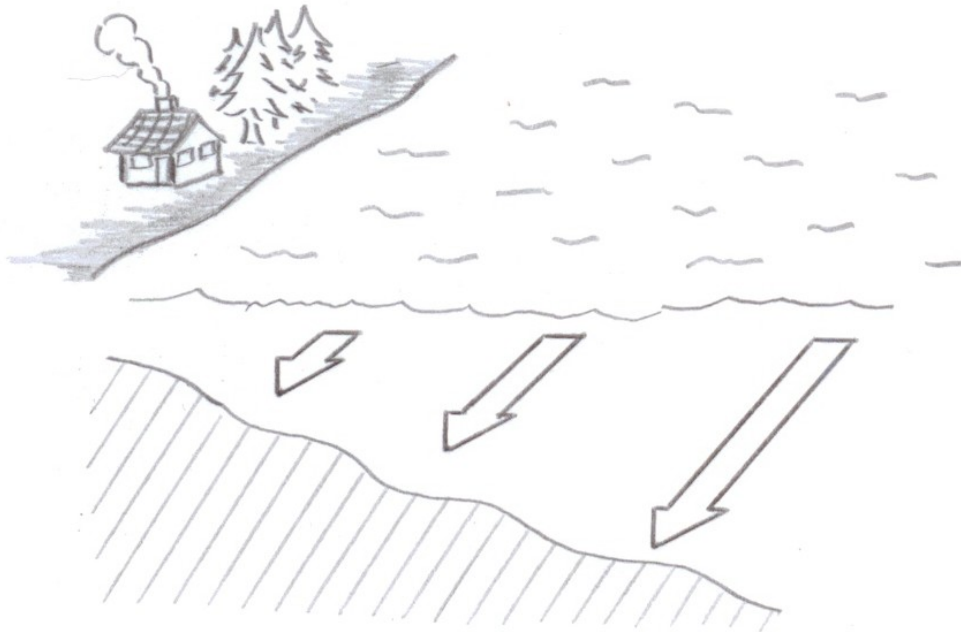

Obr. 1 Rozhraní proudů

Směr proudu nejlépe poznáme, přiblížíme-li se k bójce. Zde můžeme pozorovat tok vody i směr větru na praporku.

Základy o proudech

- Dostanete se do slabšího proudu, jestliže pojedete pod břehem (**obr. 2**)

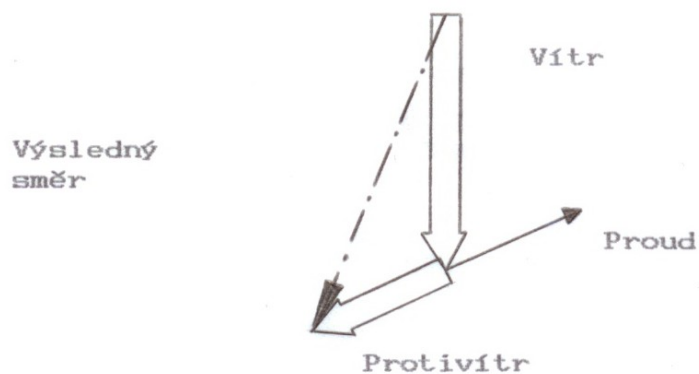

Obr. 2 Vliv břehu na rychlost proudu

- U výběžků břehu a zúžení toku je proud silnější.
- Jestliže se změní směr proudu, nejprve se sklidní vodní hladina.
- Proud ovlivňuje zdánlivý vítr (**obr.3**)! Když k této kombinaci přidáme ještě směr a sílu větru, můžeme určit pravý směr zdánlivého větru (**obr. 4**).

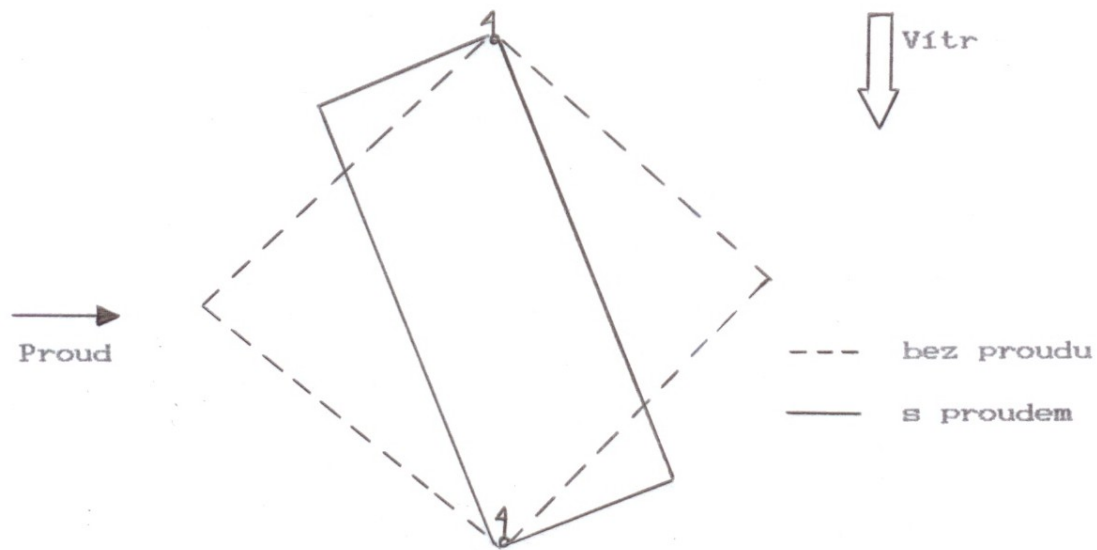

Obr. 3 Proud jako zdroj větru

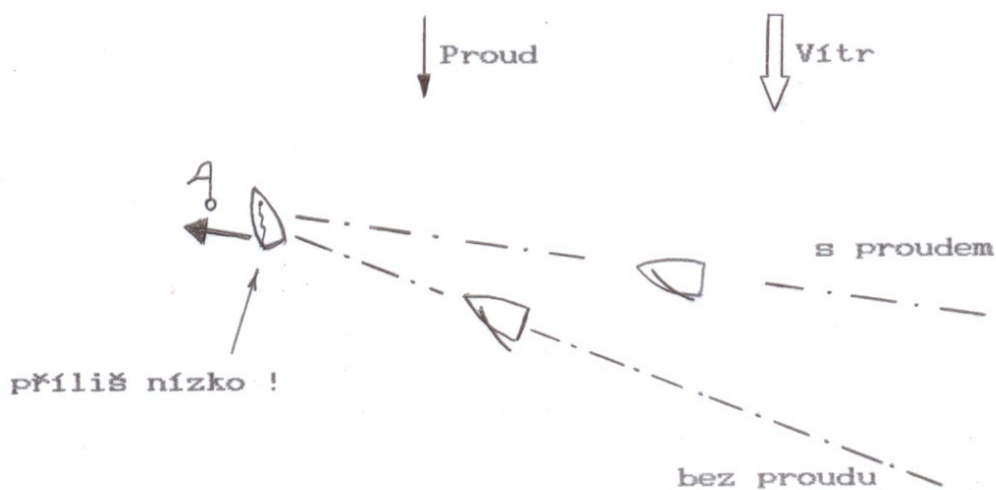
Obr. 4 Vliv proudu na směr a sílu zdánlivého větru

- Při lehkém větru je směr vektoru zdánlivého větru velmi položený. Vliv proudu je tedy mnohem výraznější než za silného větru.
- Je těžké odhadnout, jak plout k návětrné bóji (**obr. 5**).

Obr. 5 Vliv proudu na stoupání

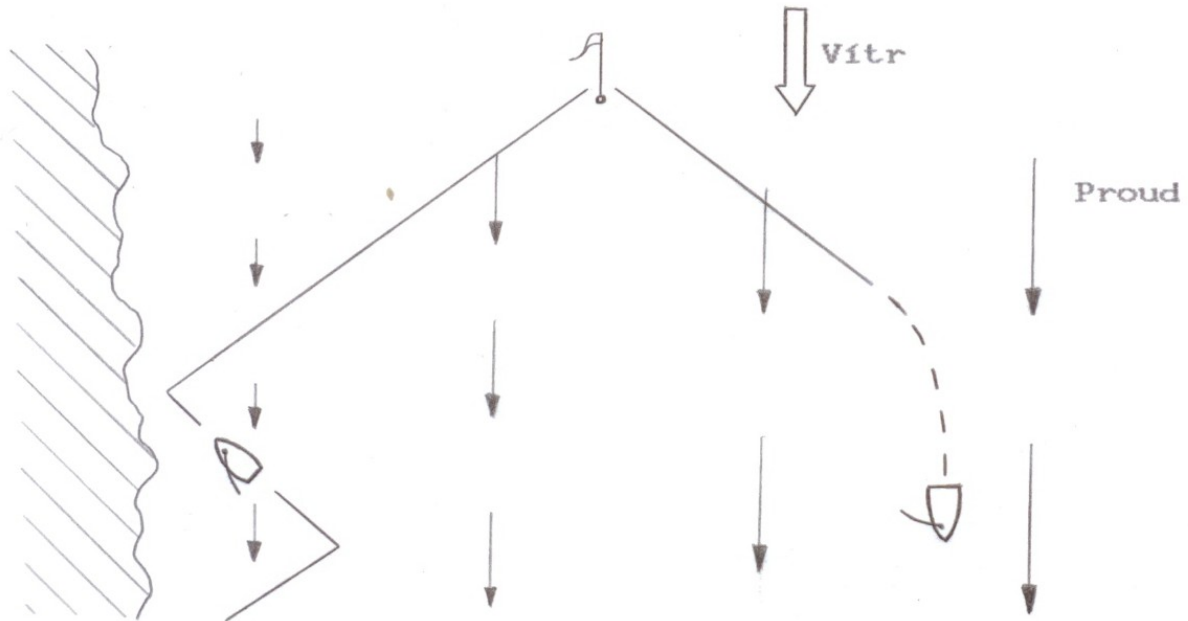
- Také míjení bojek má svá úskalí. Zejména u bóji musíte vědět směr proudu a počítat s ním (**obr. 6**). Raději si nadjedte a získejte bezpečnou výšku u bóje.

Obr. 6 Vliv proudu u návětrné bóje

Zlaté pravidlo

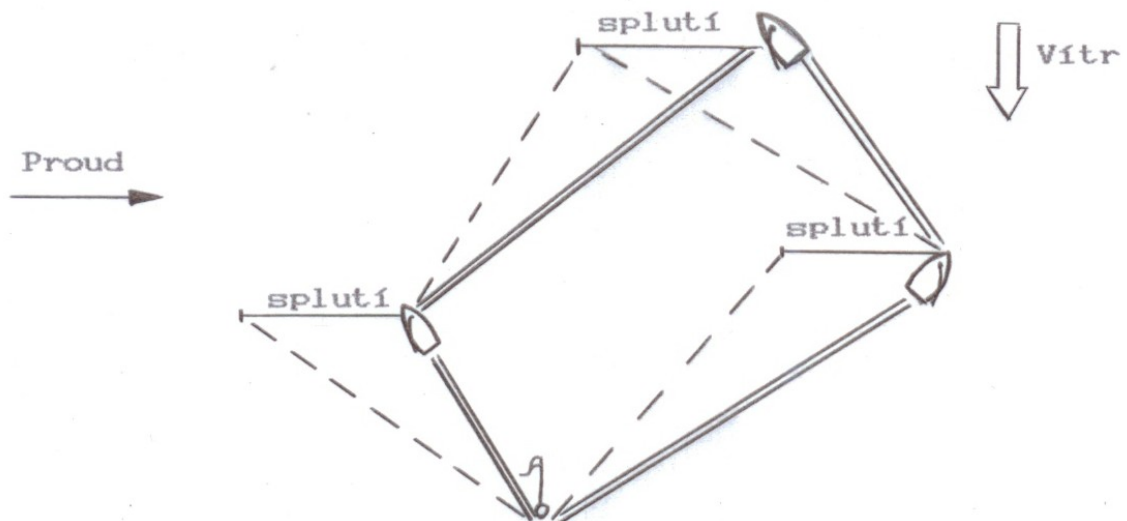
Jedťte tam, kde vás bude proud nejméně brzdit. V praxi to znamená: Při křižování proti větru hledáme ostré vlny a při jízdě na zadní vítr hladkou vodu (zaoblené vlny) (**obr. 7**).

Obr. 7 Volba trati podle proudu

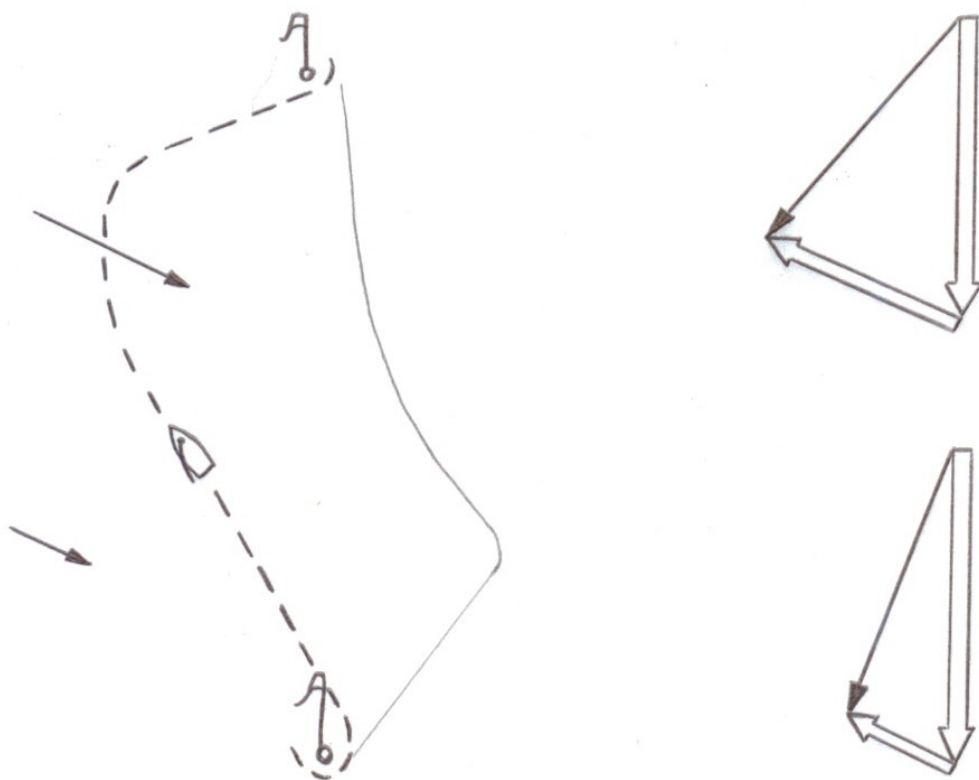
Stoupačka

Jestliže je pohyb a síla proudů po celé závodní trati konstantní, záleží jen na vás a na směru a síle větru, které křídlo zvolíte (**obr. 8**). Většinou platí plout vstříc proudu a později se nechat snášet k bóji.

Obr. 8 Rovnoměrný proud na stoupačce

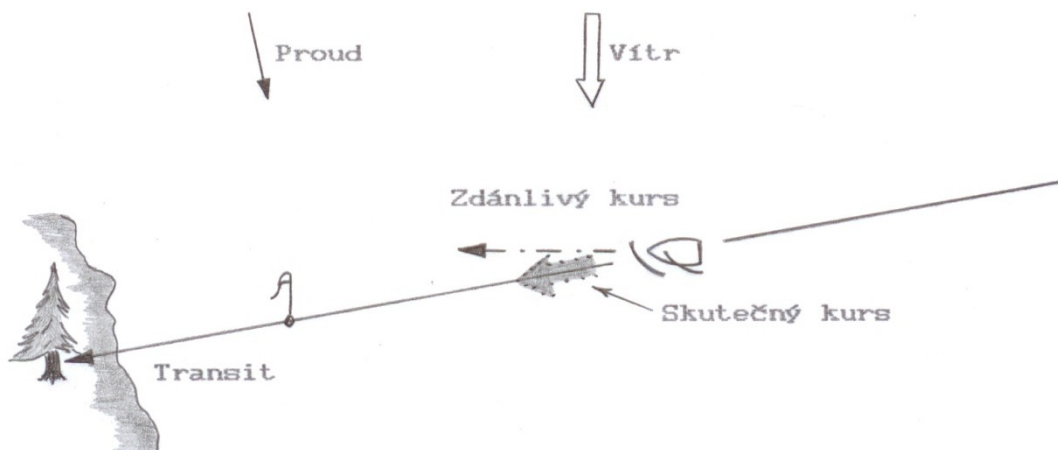
Změna zdánlivého větru vás někdy může zmást a přimět otočit na špatné křídlo (**obr. 9**).

Obr. 9 Na stoupačku nejprve proti proudu

Bočák

Jestliže jde proud šikmo na správný kurs, je velmi obtížné udržet správný směr plavby. Nejlépe toho lze dosáhnout pomocí **transitu** na břehu. Jestliže není v dosahu žádný břeh, použijte kompas a udržujte stálý směr se zohledněním proudu (**obr. 10**).

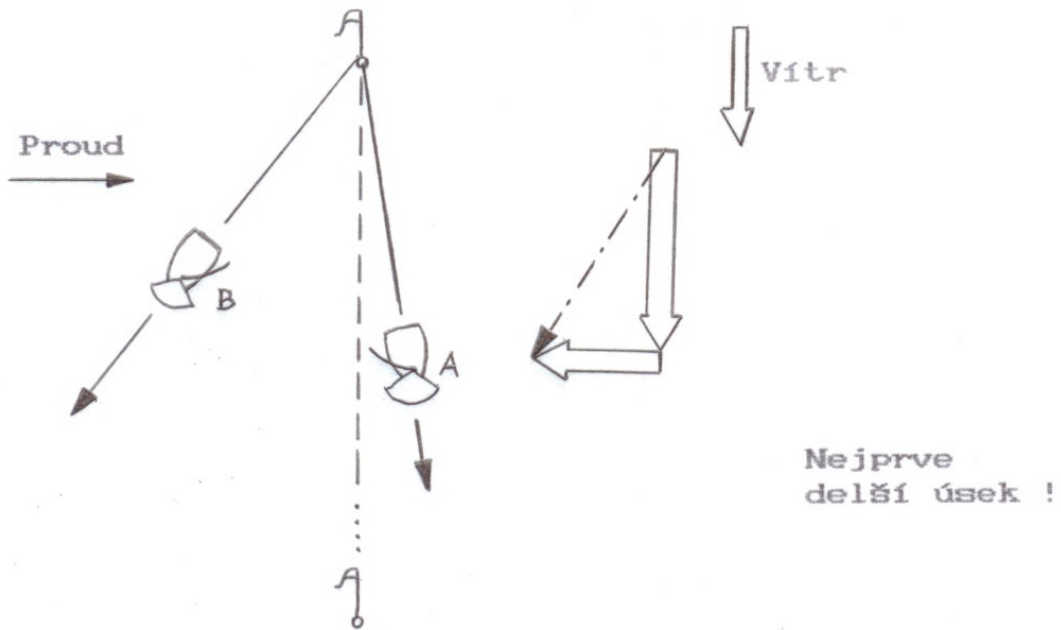

Obr. 10 Vliv proudu na boční vítr

Tendence některých závodníků luvovat budou nyní ještě větší. Luvingem však lodě velmi ztrácí na rychlosti a tak se raději soubojům vyhněte.

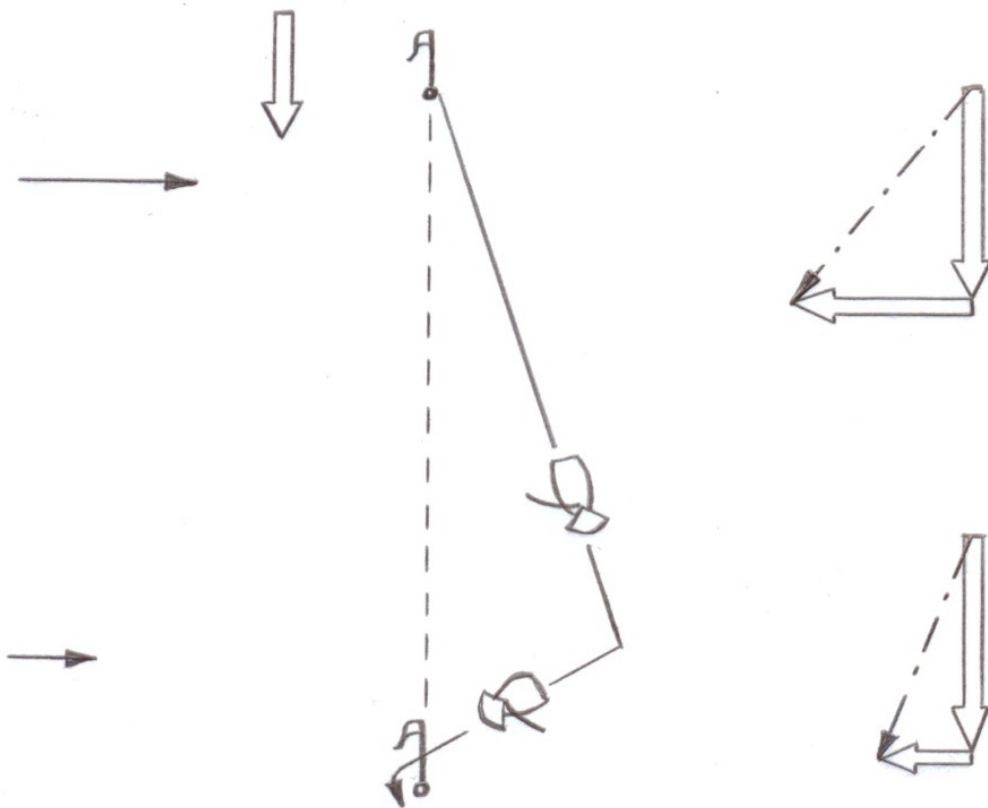
Zaďák

Lod A jede správně. Nejprve se vydejte na delší úsek, protože kratší úsek se dá lépe uhodnout až dole u závětné bóje (**obr. 11**).

Obr. 11 Vliv proudu na zadní vítr

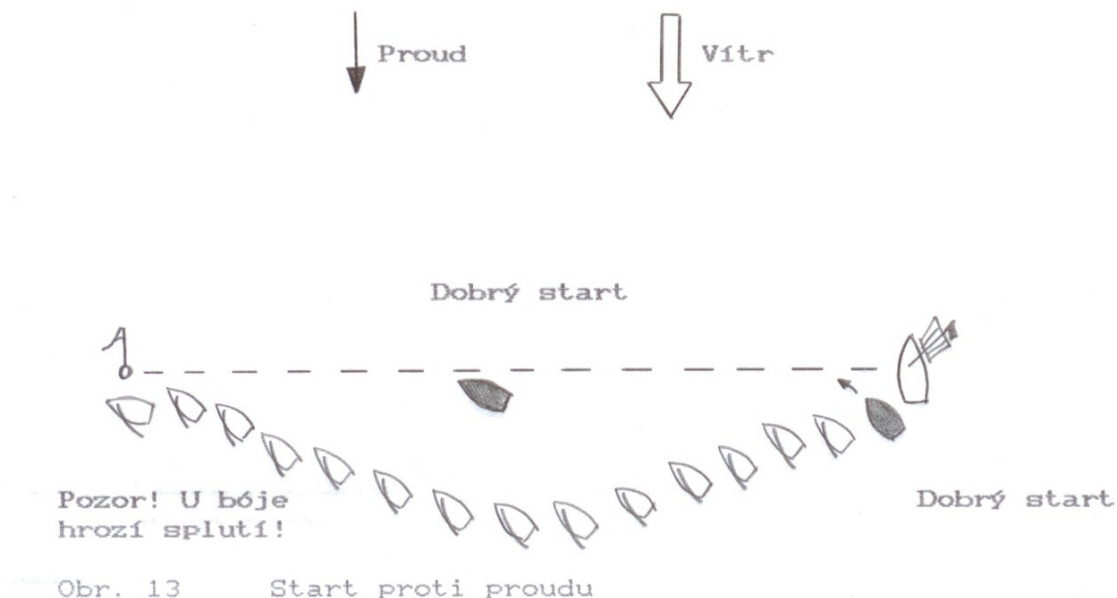
Delší kurs je třeba absolvovat ve větším bočním proudu. Ve slabším proudu pak v lepším úhlu dorazíte k bóji (**obr. 12**).

Obr. 12 Vliv proudu na volbu kursu na zaďák

Starty

Také při proudu platí pravidlo startu z výhodnějšího větrného konce. Jestliže vítr a proud mají stejný směr, zůstává velký počet lodí příliš dlouho pod startovní čarou. Při dobré orientační schopnosti na startu je možné startovat velmi úspěšně ze středu čáry. Nejezděte příliš k bóji. Vznikají tam velké skrumáže a to je nebezpečné (**obr. 13**).

Jestliže má proud opačný směr než vítr, je zde velké nebezpečí předčasného startu. Lodě snadno splují přes startovní čáru. Proto je snazší odstartovat od bóje (**obr. 14**).

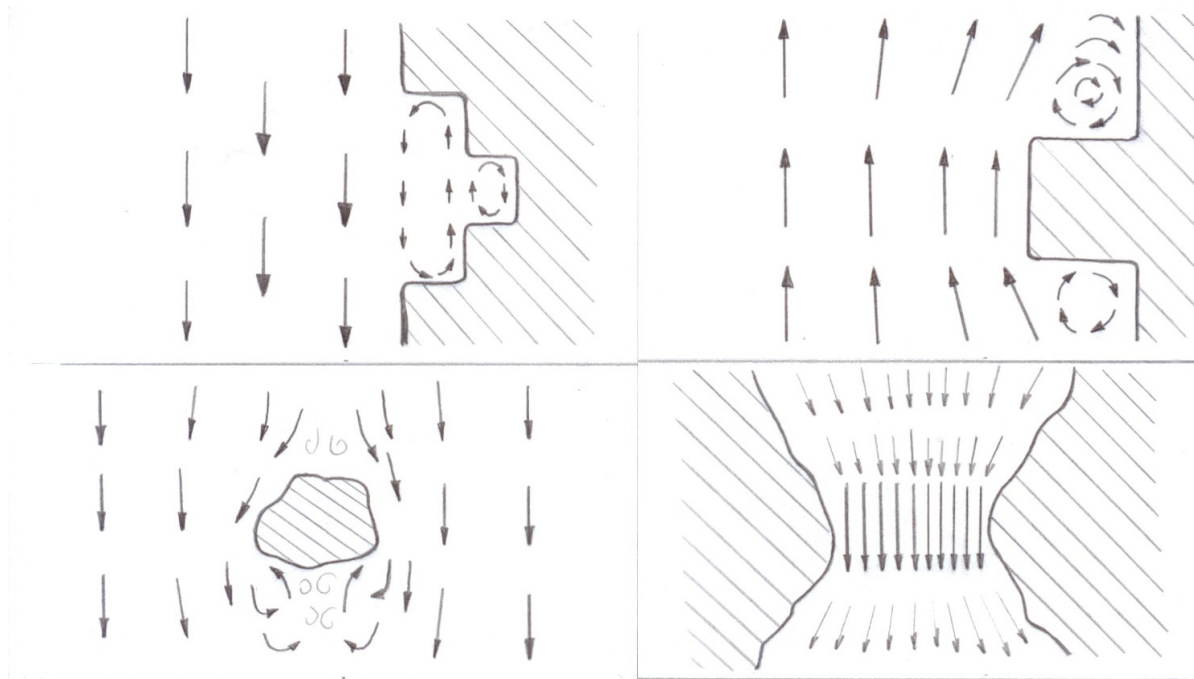

To jsou základy o proudech. Poznáte-li geometrii proudů, získáte lepší orientaci na závodní trati. Je dobré si před závodem nakreslit trať a proudy.

Tolik tedy o proudech. Jak je vidět není to žádná věda. Jsou zde však uvedeny pouze některé ukázkové příklady. V praxi situace nikdy není tak jasná ani jednoznačná. Proto je třeba včas vyplout na vodu a uvědomit si, kde nám může proud pomoci a naopak, kde je lepší se mu vyhnout. Neustále je však nutno mít na zřeteli, že je třeba posuzovat proud v kontextu s větrem a taktikou vůči soupeřům a neupínat se pouze na jednu z těchto složek.

Pokud se proud mění s časem (což je prakticky vždy), je nutné hlídat i čas a odpovídající sílu a směr proudu. Někdy se totiž během jedné stoupačky může i zcela otočit (Nieuwpoort v Belgii).

Některé záludnosti

Jak otestovat

Trenér:

- „špion“ + pevný předmět (lod', bojka, síť) – pozor na ovlivnění proudu
- měřit kurs i sílu, porovnat s teorií a podklady (často je třeba vytvořit si vlastní), zaznamenávat a sledovat souvislosti
- více opakovaných měření
- vyhodnotit a včas předat „zvěřencům“

Závodník:

- lahev s pitím, houba, jinak totéž
- opakovat i mezi rozjíždkami

Sdělení informací

- graficky
- slovně
- čísla (to už je pro pokročilejší, ale zvládli to i Cadeti)